

træde, men han har, vistnok med fuld Ret, ikke indladt sig paa at indrømme, at Grundloven da igen skulde træde i Kraft, hvis en saadan Eventualitet indtraadte. Han bemærkede nemlig meget rigtigt, at den Eventualitet, der kunde bevirke, at Fællesforfatningen, naar den engang var sat i Kraft, atter kunde træde ud af Kraft, kun kunde tænkes i Tilfælde af en revolutionair Bevægelse af en eller anden Art. Jeg skal ikke undersøge, hvorvidt dette kan anvendes paa Danmark, da det dog forekommer mig, at Danmark aldrig vilde kunne erhverve en loylik Rettighed ved en ulovlig Fremgangsmaade; men det maa dog vistnok i ethvert Tilfælde lægges til, at en saadan revolutionair Begivenhed maatte lykkes, thi man kunde tænke sig et Oprør, og at det blev dæmpet, men saa maatte dog Fællesforfatningen vedblive at staae i Kraft. Der er endnu en anden Omstændighed, som forekommer mig strax fra Begyndelsen af at maatte tages i Betragtning som mulig, en Omstændighed, som jeg vel ikke vil ansee for meget sandsynlig, men som dog er mulig. Man kan f. Ex. tænke sig, at den Holsteenske Ständerforsamling kunde have liden Lykt til at sende Medlemmer til Rigsraadet; der blev da tilstillet Medlemmerne Stemmesedler efter Valgloven, der blev sat dem en vis Frist, inden hvilken de under en Mulct af 10 Rd. til 200 Rd. skulde tilbagelevere dem; de tilbageleverede ogsaa Stemmesedlerne med deres Navns Underskrift, men enten blanke eller med et fingeret Navn, eller overhovedet saaledes, at intet Valg kom tilstede. Saa var den omhandlede Betingelse fuldkommen tilstede, saa var Forfatningen ikke bleven opretholdt i anerkjendt Kraft og Virksomhed fra Holsteens Side, og saa var altsaa den Betingelse tilstede, ifølge hvilken Fællesforfatningen skulde bortfalde ikke blot for Holsteens, men tillige for Slesvigs og Danmarks Bedkommende, hvilket dog vistnok i høi Grad vilde være en Urimelighed. Men hvad vilde følge deraf, at man stiller Sagen paa den Maade? Naar en saadan Betingelse var vedtagen, og Forfatningsloven forsynet med Hans Majestæts Underskrift, saa maatte Hans Majestæt efter min Mening være bemyndiget til at regjere absolut, indtil der var truffet andre

Foranstaltninger, thi Grundloven af 5te Juni 1849 kunde umuligt atter af sig selv træde i Kraft, og uden Regjering med Hensyn til Fællesanliggenderne kunde man dog heller ikke være. Den af mig fremsatte Eventualitet vilde vistnok være et Slags Oprør, men et, som var vanskeligt at dæmpe, thi det var ikke sagt, at Retterne i Holsteen vilde idømme de Paa-gjældende Straf, naar disse havde opfyldt, hvad der efter Bogstaven kunde forlanges af dem, idet de i rette Tid havde tilbageleveret deres Stemmesedler, forsynede med Navns Underskrift. Her var altsaa et Tilfælde, hvor Fællesforfatningen strax fra Begyndelsen af, under den omhandlede Forudsætning, vilde træde ud af Kraft. Jeg troer derfor, at vi i alle Tilfælde maae see hen til, at det umulige og formeentligt ved en Feiltagelse indkomne Forbehold maa gaae ud, men deraf følger atter, at denne Sag her saa maatte behandles, som om den først forelaa her, og derefter skulde gaae til det andet Thing.

Jeg skal nu tillade mig at gaae videre med Sagen selv. Jeg skal da først tillade mig at kaste et Blik paa Situationen i det Hele. Regjeringen har ved Forelæggelsen af denne Sag paaastaet, at Fællesforfatningen var constitutionel, eller in subsidium, hvilket dog altid vil vedblive at være et Moment i Sagen, at det var Alt, hvad man efter Omstændighederne kunde give. For mit Bedkommende vil jeg med stor Verevillighed indrømme, at, om Fællesforfatningen indeholdt mindre Maal af constitutionelle Rettigheder, end Regjeringen havde lovet, men det kunde bevises for os, at den ikke kunde give Mere, saa var Regjeringen isaafald fritagen for sit Løfte. Regjeringen kan vistnok ikke ansee dette for Andet end en Indrømmelse. Jeg troer, at Folk ikke kunne forpligtes til Mere, end hvad der er muligt, selv om de skulde være komne til at give et Løfte, som gif over deres Kræfter. Spørgsmaalet er altsaa, om Situationen virkelig er saaledes, at der ikke kunde gives Mere, end hvad der er præsteret, og først da, naar det er beviist, at der havde kunnet gives Mere, da bliver der at undersøge, om hvad der er givet svarer til Løfterne. Saaledes staaer Sagen for mig, og i den Orden skal jeg søge at bedømme den.